

Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender
Att.: Bente Bang
Stormgade 2-6
1470 København K

Den dec 2, 2004

Jnr 03.04.00 K04
Sagsid 000147648

Ref JDE
jde@kl.dk
Dir 3370 3231

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

Tlf 3370 3370
Fax 3370 3075

www.kl.dk

1/4

Vedr. lovforslag om landsdækkende pasningsgaranti

I 10 år har regeringen og kommunerne årligt under kommuneforhandlingerne drøftet udbygningen af pladser på dagtilbudsområdet. Den kommunale udbygning med mere end 200.000 pladser har betydet, at ventelisterne på dagtilbudsområdet stort set er væk i KL-kommunerne, og ca. 93% af samtlige kommuner har indført pasningsgaranti efter 6 måneder. De få kommuner, der endnu ikke har kunnet skaffe pasningsgaranti efter 6 måneder har typisk nogle lokale udfordringer som er særlige for dem, fx stor tilflytning/udbygning, uforudsete demografiske forskydninger eller lignende.

Kommunerne har med andre ord dokumenteret gennem de sidste 10 år, at de har væsentlig interesse i at imødekomme borgernes behov for service på de områder,

som de har ansvaret for. Desuden har de i hele perioden stået til almindeligt politisk ansvar overfor borgerne – og herunder taget ansvar for at prioritere inden for de givne økonomiske rammer.

KL ser med afsæt i denne udvikling med stor forundring på fremsættelsen af et lovforslag om indførelse af en lovgivningsmæssigt bestemt pasningsgaranti, som er uden respekt for det kommunale selvstyre.

At loven ydermere garneres med en decideret ”bødebestemmelse” er efter KLS opfattelse helt uacceptabelt. Desuden er det samfundsøkonomisk set en ganske betænkelig vej at slå ind på, at give borgerne en retsgaranti på børnepasning/et tilskud, uanset deres reelle behov og uanset deres evt. udgifter til børnepasning.

For kommuner, der ikke vil være i stand til at skaffe pasningsgaranti efter 6 måneder vil loven blot gøre ondt værre. De pågældende kommuner kompenseres kun for deres forholdsmæssige andel af bloktilskuddet, men kommer til at afholde de fulde udgifter. De skal derudover udrede evt. udgifter til ”bøderne” (bruttodriftstilskud jf. nedenfor).

Loven animerer til at kommuner vælger uhensigtsmæssige løsninger ved etablering af pladser. Der vil fx være risiko for, at kommunerne – med henblik på at overholde lovens bogstav – etablerer pladser, der placeres uhensigtsmæssigt ift borgernes behov, så pasningsgarantien formelt set overholdes, men kun fordi borgerne afstår fra pladserne under de givne betingelser. Loven indfører tillige incitamentet til at gå på kompromis med kvaliteten i dagtilbuddene, hvis den af kommunen vurderede forsvarlige udbygningstakt forceres på grund af bøderne. Endelig mindskes de kommunale incitamentet til at kapacitetstilpasse hvor børnetallet er faldende, når kommunerne både udsættes for risiko for bøder og pligt til at give et større tilskud. KL opfatter i forlængelse heraf fremsættelsen af lovforslaget som et brud på aftalen om kommunernes økonomi for 2005 (afsnittet om dagtilbud).

Såkaldt ”perverse incitamentet” undgås bedst, hvis den almindelige sammenhæng mellem ansvaret for at levere service og retten til at styre og tilrettelægge denne i overensstemmelse med lokalsamfundets muligheder og behov (inkl. den givne økonomiske ramme) respekteres.

KL skal pege på, at de kommunale budgetter for 2005 netop er vedtaget. Det kan ikke have undgået regeringens opmærksomhed, at det har voldt overordentlig stort besvær at overholde skattestoppet ifm budgetlægningen for 2005, og timingen i fremsættelsen af lovforslaget synes derfor temmelig upassende. KL finder det meget problematisk, at der vedtages ny lovgivning med væsentlige økonomiske konsekvenser, umiddelbart efter at kommunerne har vedtaget deres budgetter. Som minimum bør lovforslagets ”overgangsbestemmelse” om at kommuner pr. 1. juli 2005 skal have pasningsgaranti efter 9 måneder derfor udgå – uanset om kravet om pasningsgaranti efter 6 måneder pr. 1. juli 2006 fastholdes eller ej.

KL ser ingen fornuftig grund til, at det økonomiske tilskud, som kommunen skal yde til forældrene, skal svare til de gennemsnitlige bruttodriftsudgifter pr. plads for dagtilbud i kommunen til den pågældende aldersgruppe, dvs. tilskuddet skal udgøre både den kommunale udgift og forældrebetalingens andelen.

KL skal derfor foreslå, at ”bødebestemmelsen” udgår. Subsidiært bør tilskuddet til forældrene maksimalt svare til kommunens gennemsnitlige driftsudgift pr. plads i alderssvarende tilbud (her forstået som nettodriftsudgiften).

Desuden ser KL gerne indført en mulighed for, at kommuner som har vanskeligt ved at sikre/fastholde pasningsgaranti, får adgang til at købe (og visitere borgere til) et antal pladser i nabokommuner med ledig kapacitet. Kan en kommune, der ikke har pasningsgaranti i dag købe fx 10 pladser i en daginstitution i nabokommunen og visitere borgere, der alligevel bor i nærheden af institutionen, kan pasningsgarantien i nogle tilfælde sikres uden brug af bøder eller forhøjelser af det kommunale driftstilskud. KL deltager selvsagt gerne i nærmere drøftelser af muligheder og betingelser herfor, gerne forud for fremsættelsen af forslaget.

For så vidt angår anvendelsen af udtrykkene nettodriftsudgifter og bruttodriftsudgifter ønsker KL i øvrigt en præcisering i bemærkningerne. Tilsyneladende ønsker ministeren præciseret ved at bruge udtrykket ”gennemsnitlige nettodriftsudgifter pr. plads” i §15 stk. 4, at det faktiske tilskud (den faktiske tilskudsprocent, jf. bemærkningerne), inklusive fx udligningstilskud, kan tages med over kommunegrænsen. KL ønsker at det fastslås i samme forbindelse, at der ikke her er tale om kommunernes driftsudgifter, inkl. udgifter til diverse fripladstilskud og søskenderabat. Disse elementer bør fortsat ikke indgå, og KL ønsker ikke, at der opstår nogen tvivl om hvorledes ”netto-” og ”bruttodriftsudgifter” skal forstås.

Herudover er det vanskeligt at se fornuften i at give tilskuddet til forældre, der ikke har udgifter til børnepasning. Tilskuddet bør kun udbetales såfremt forældre har dokumenterede udgifter til børnepasning.

Af bemærkningerne til nr. 3 fremgår det, at ”Tilskuddet ydes indtil kommunen kan tilbyde en plads, og (KLs understregning) forældre kan frigøre sig for betalingen for en anden plads, som de benytter i ventetiden”. Efter KLs opfattelse bør kommunens forpligtelser til at yde tilskud ophøre så snart kommunen kan stille en plads til rådighed, og ledsætningen bør således stryges, så der alene står at ”tilskuddet ydes indtil kommunen kan tilbyde en plads”.

Lovforslagets økonomiske konsekvenser

Da KL som sædvanligt – og i modsætning til de aftalte spilleregler for forhandlinger om økonomisk kompensation - ikke er blevet præsenteret for beregningsgrundlag og –forudsætninger mv., tages generelt forbehold for lovforslagets økonomiske virkninger.

KL finder dog under alle omstændigheder, at lovforslaget er udgiftsdrivende. En obligatorisk pasningsgaranti, som borgerne har retskrav på og med bøder til kommunerne hvis den ikke overholdes, vil medføre overkapacitet på området. Lovforslaget forringer kommunernes styringsmuligheder, hvilket også forstærkes af andre lovforslag, fx frit valg af dagtilbud over kommunegrænser og lovforslaget om private leverandører af dagtilbud. Kommunerne skal både kunne tilpasse kapaciteten under hensyntagen til borgernes øgede muligheder for frit valg, samtidig med at kommunerne skal sikre borgerne et retskrav på pasningsgaranti. Kommunerne skal (som på ældreområdet) fremover ”stå i baghånd” med pladser, hvis private lukker. For at efterleve disse krav, er kommunerne nødt til at have en vis overkapacitet på området, hvilket medfører øgede kommunale udgifter.

Spørgsmål til dette høringssvar kan rettes til Chefkonsulent Jan Dehn på tlf.33 70 32 31 eller jde@kl.dk.

Med venlig hilsen

Jan Dehn